

høieste lovgivende Institution den almindelige Rettergang, og dette kan umuligt være Forsamlingens Hensigt.“ Tschernings Standpunkt var altsaa, at han modsatte sig dette Ændringsforslag, men hvis han ikke kunde faa det helt forkastet, vilde han subsidiært have det ændret saaledes, at det kom til at gaa ud paa, at alle Love og Anordninger, som tidligere var udkommet, var ugyldige, hvis de var i Strid med Grundloven, derimod ikke fremtidige Love. Han fik Tilslutning fra Ørsted. Nu kan man sige: Ja, Ørsted, det var jo den gamle Enevældes Mand. Og dertil vil jeg svare: Ja, men naar de Ord, han siger, er rigtige og forstandige, er de jo lige gode for det. Ørsted sagde om denne Sag: „Jeg har aldeles den samme Tvivl med Hensyn til den omhandlede Paragraph, som den ærede 28. Kongevalgte (Tscherning). Det forekommer mig, at det ganske vilde forrykke alle borgerlige Forhold, at Domstolene skulde kunne bedømme, hvorvidt Loven er retfærdig og gyldig eller ikke. Dersom i Domstolene virkelig boede den absolutte Fornuft, saa kunde man jo finde det ønskeligt, at disse kunde prøve Lovene og tilsidesætte dem, hvis de ikke fandtes fornuftige; men da jo heller ikke Domstolene ere ufeilbare, saa vil der derved heller ikke vindes stort; derimod vil der opstaae, mener jeg, den allerstørste Uorden, den allerstørste Utilforladelighed deraf, man vil ikke vide, naar en Lov er bleven given, om man kan rette sig derefter, men det vil beroe paa, hvad en Domstol derom udsiger.“ Ørsted slutter med at sige: „Jeg troer derfor, at det var bedst, at den heromhandlede Paragraph aldeles udgik, men ialtfald mener jeg, at den maatte indskrænkes til de Love og Anordninger, der fortiden ere gjældende, for at ikke fremtidig Lovs Gyldighed skal være afhængig af, hvorvidt Domstolene fandt den at være overensstemmende med Grundloven.“

I. A. Hansen udtaler sig særdeles klart derom. Han siger: „Det hedder i § 3, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening. Den udøvende Magt er hos Kongen. Den dømmende Magt er hos de anordnede Domstole. Men jeg gad nok vidst, om man kan sige, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening, naar det skal staae i Domstolenes Magt at kuldaste de Love, der vare besluttede af denne lovgivende Magt; jeg seer ikke rettere, end at den lovgivende Magt ikke længere vilde blive nogen Magt, men at den dømmende Magt blev baade den lovgivende og den dømmende, for saa vidt den fik Ret til at afgjøre, om de enkelte Love

stode i Overensstemmelse med Grundloven eller ikke.“

Heroverfor fremkommer der fra Krieger, der nu faar Ordet, allerede i første Punktum det Argument, som nu stadig bruges: „Turde jeg blot føie det Svar, at Grundloven staaer over dem alle.“ Ja, det er rigtigt nok, og dette Udsagn høres saa gerne. Der blev ogsaa raabt „Hør“ den Gang i den grundlovgivende Rigsforsamling, og det hørtes igen her i Dag, men det løser ikke Sagen, for Spørgsmaalet er: Hvad staaer der i Grundloven? Hvem er det, der kan give den endelige Besked om, hvad det er, der staaer i Grundloven? Er det Domstolene, der siger det endelige Ord i denne Sag, eller er det den lovgivende Magt? Det er netop det, hele Striden er om, men der er ingen Tvivl om, at Grundloven, ret forstaaet, staaer over alle. Men hvem siger, hvorledes Grundloven ret skal forstaaes? Det gør efter min Mening ikke Domstolene, men Lovgivningsmagten.

Jeg skal nu fatte mig saa kort, jeg kan. Jeg vil blot yderligere af Ørsteds Udtalelser fremhæve følgende. Han siger: „Det forekommer mig klart, at hvis Grundloven siger, at der skal gives fuld Erstatning“ — der berører Ørsted den hellige Ejendomsrets Spørgsmaal, som det ærede Medlem Hr. Holstein har fremdraget saa stærkt — „og der nu senere udkommer en Lov, som bestemmer, at Erstatning skal gives efter visse bestemte Regler, det kan sættes under Spørgsmaal, om der er fuld Erstatning eller ikke, og paa Grund af denne Paragraph maae Domstolene da kjende, om der er given nok i Erstatning eller ikke. Jeg er meget lidt“ — siger Ørsted — „for alle Love af denne Slags, men hvis de udkomme, kan jeg ingenlunde stemme for, at de skulde kunne omstødes af Domstolene, da derved vilde opstaae Splid og Uvished om, hvad der er Ret i Landet.“ Saaledes sagde Ørsted for det Tilfælde, at der blev udgivet en Ekspropriationslov, som indeholdt Erstatningsregler, hvorom den, fra hvem der var eksproprieret, vilde sige, at de var uoverensstemmende med Grundlovens Krav til Erstatning, nemlig at det skal være fuld Erstatning.

Men det er ikke alene Ørsted, der siger saadan. Lad mig fremdrage en Jurist af Nutidens Skole, lad mig nævne Troels Jørgensen, Dr. juris og nys udnævnt til Dommer i Højesteret. Han har skrevet en Bog om „Erstatning for Ejendomsafstaaelse“, og han undersøger i et Kapitel for sig, betitlet „Afstaaelseslovenes Forhold til Grundloven“, netop det Spørgsmaal, som interesse-